

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

75. An aliquando Episcopus possit dispensare vin voto castitatis absoluto,
ac in aliis votis Papæ reservatis? Et notatur in hoc casus quis censebitur
difficilis ad Pontificem aditus, & quæ causa ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

Sumpt. 89. num. 197. Totalis autem effectus dispensationis est ipsa legis relaxatio, quae per illam fit cum ergo copulata sit, dispensatione semel iam facta, nihil obesse potest in posterum cessatio causae. Gratis autem & absque fundamento dicitur relaxatio illa fuisse solum sub conditione à Principe facta, nempe dum causa perseveravit.

2. Unde supposita probabilitate supradictae opinionis; quod scilicet Titius modo dicto simpliciter dispensatus ab onere recitandi horas Canonicas propter oculorum morbum, quo tempore dispensationis impetratae grauiter laborabat; adhuc gaudeat beneficio dispensationis, etiam postquam ab eo morbo perfecte conualuit; ita ut non peccet omittendo in posterum officij diuini recitationem; probabile est eundem Titium in dicto euentu, nec teneri ad vllam fructuum beneficij ab ipso possessi restitutionem. Hucvique Auctor supra citatae decisionis, quae omnia deseruiunt pro casu nostro. Vide etiam Zambellum in reper. Mor. verb. Dispensatio, num. 5. vbi me citato docet, quod dispensatio habita pro necessitate, illa transacta, adhuc valet, & dispensatus illa uti potest.

RESOL. LXXV.

An aliquando Episcopus possit dispensare in voto castitatis absoluto, ac in alijs votis Papa reseruatis. Et notatur in hoc casu, quis censetur difficilis ad Pontificem aditus, & qua causa legitima? Et an si occurrat praedicta necessitas, & aditus neque ad Episcopum pateat, possit Parochus dispensare, ex praesumpta Pontificis voluntate? Ex p. 11. tr. 8. & Misc. 3. Ref. 5.

Sup. hoc in tom. 8. tr. 4. Ref. 3. §. vlt. & hic infra in Ref. 133. §. Probatur, paulo post initium, à ver. f. cundo votum, & magis late in tom. 7. tr. 1. Ref. 277. §. 1. & 2. & in tom. 4. tract. 3. Ref. 119. in diuersis illis ver. & si gnater §. Sed eius, & hic supra in Ref. 32. cursum in §. 1. & superius in tr. 1. Ref. 98. §. 2. post med. u. Ver. Tertio in voto.

§. 1. **A**ffirmatiue respondet Raphaël de la Torre 10. 1. in 2. 2. Diui Thomae. q. 88. art. 12. disp. 3. num. 14. Probatur, quia iure diuino concessa erat facultas dispensandi super omnibus votis dispensabilibus, & hæc potestas Summi Pontificis auctoritate limitatur, ne in actum exeat respectu aliquorum: sed credendum non est Summum Pontificem interdiceret hanc potestatem, quando alius non patet facilis aditus ad ipsum, vel ad alium habentem delegatam potestatem super hæc vota dispensandi: ergo inest modo Episcopis talis potestas. Probatur minor: quoniam talis prohibitio esset in graue præiudicium Ecclesiae, & in Christi offensam: multi siquidem haberent legitimam causam ad dispensationem petendam; nec tamen possent propter difficultatem aditum ad Pontificem. Sed dubitabit quispiam, quis censetur difficilis aditus, & quæ causa legitima? Quia in re præcipue standum est arbitrio prudentis viri, qui considerabit locorum distantiam, temporis opportunitatem, personæ qualitatem, aliasque omnes circumstantias, inter quas præcipue ponderanda erit indigentia, & pecuniæ inopia, si enim quis nummos non habeat pro dispensatione obtinenda, etiamsi alijs facile posset adire Romam, cum eo poterit Episcopus dispensare: similiter si imminet graue periculum transgressionis voti, & recursus ad Pontificem, est quasi moraliter impossibilis. Aduertat tamen Episcopus quod si vouentis necessitati posset subuenire per solam suspensionem executionis voti, non debet totaliter in voto dispensare; quia præfata potestas solum fundatur in quadam æquitate, & pia interpretatione: ergo extendi non debet ultra id, quod exigit moralis necessitas: quando igitur per solam dilationem executionis voti, satisficit necessitati vouentis, non debet totaliter votum auferrî. Et hæc omnia docet Raphaël ubi supra.

2. Et hanc sententiam tenet etiam Syluester verb. votum 4. §. 4. clarius, verb. dispensatio §. 9. Nauarrus cap. 12. n. 42. & 75. cum sequentibus. Suarez lib. 6. c. 26. num. 9. Sanctius lib. 8. de matrimon. disp. 9. n. 22. & sequentibus, & videatur etiam Caiet. 1. 2. quest. 97. art. 4. asserens in lenibus, in periculosis, in frequentibus causis posse Episcopum dispensare, etiamsi alias huiusmodi causae sint Pontifici reseruatae. Et his omnibus adde duos alios doctissimos Patres Dominicanos Magistrum Ledesma in summa tom. 2. tr. 10. de voto cap. 8. ver. en la tercera parte, & Magistrum Gallego in Bulla Cruciate cap. 9. par. 3. §. 1. dub. 159. Quintanaduenam de iuribus diuinarum hebdomadarum cap. 12. num. 12. Gobat de iubil. cap. 42. quest. 1. 14. num. 321. Suarez de Relig. tom. 2. tract. de voto cap. 26. num. 9. Lessium lib. 21. cap. 49. dub. 13. num. 186. Sanchez in summa tom. 1. l. 3. cap. 40. n. 32. & 34. Valentiam tom. 3. disp. 6. punct. 7. Martinum de San Joseph, & alios in sequenti Resolutione citandos.

3. Sed si aliquis hic quaerat, An si occurrat praedicta necessitas, & aditus neque ad Episcopum pateat, possit Parochus dispensare praesumpta Pontificis voluntate? Respondeo negatiue contra Gabrielem in dist. 38. quest. 1. art. 5. conclus. 2. & contra Rodrig. loco infra adducendo, quia in Parocho nulla est potestas ordinaria ad dispensandum in votis etiam non reseruatis, neque ad illa commutanda, vt late probat Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 9. n. 7. ratione, & auctoritate; nemo enim potest vota commutare, nisi habeat iurisdictionem vel Episcopalem, vel quasi Episcopalem in foro externo, vel habeat priuilegium, vt contra Rodrig. tom. 99. regular. art. 9. probat Sanchez, loco citato, & Bardî in Bulla Cruciate part. 2. tract. 7. cap. 2. sect. 5. n. 143. cui adde Quintanaduenam ubi supra.

RESOL. LXXVI.

An Episcopus valeat dispensare, vt contrahens cum voto Castitatis possit petere debitum? Et quid circa hoc quoad Regulares virtute priuilegiorum; assignatos tamen per Priuilegium, vel etiam non assignatos virtute aliter priuilegij Iulij 11? Et quid de Confessorio virtute Bullae Cruciate? Et notatur, quod si supra dictus vouens Castitatem, vel cum voto Religionis facto ante matrimonium, vel post matrimonium ratum factum, nondum consummavit matrimonium, in istis casibus neque Episcopus, neque Regularis, neque Confessorius virtute cruciata potest dispensare. Ex p. 11. tr. 8. & Misc. 8. Ref. 4.

§. 1. **A**D hoc dubium respondet Dicaillus de Sac. tom. 3. tract. 10. disp. 8. dub. 4. vbi sic ait, Addunt etiam Henriquez, & Valentia supra, Episcopum posse dispensare cum iis, qui post votum castitatis simpliciter contraxerunt matrimonium, vt possint licite petere. Quod tamen alij negant, quia id esset dispensare in aliqua parte substantiali voti castitatis simpliciter, quod nullo iure videtur concedendum Episcopo.

2. Hoc tamen non obstante mihi videtur probabile, quod praedicti Doctores docent, nam qui vouit castitatem simpliciter, & eo non obstante contraxit matrimonium, in eum statum peccando se reduxit, in quo interim dum durat, non teneatur ad castitatem simpliciter, atque ad id votum pro illo tempore durantis matrimonij non est in statu voti castitatis simpliciter, rediturum tamen ad statum castitatis